

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ
НАУК РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
Қазақстан Республикасының
педагогикалық университетінің
Абая

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
Abai Kazakh National Pedagogical
University

PUBLISHED SINCE 1944

1 (401)

JANUARY – FEBRUARY 2023

ALMATY, NAS RK

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

БИЛЯЛОВ Дархан Нұрланұлы, PhD, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н = 2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2023

Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансент Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

БИЛЯЛОВ Дархан Нурланович, PhD, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального педагогического университета им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязгат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: ООО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2023

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

DEPUTY CHIEF DIRECTOR:

BILYALOV Darkhan Nurlanovich, Ph.D, Honorary Member of NAS RK, Rector of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 6**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 4**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarın (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2023

Address of printing house: ST «Aruna», 75, Muratbayev str, Almaty.

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Е.Б. Абдимомынов, Т.Р. Абдыкадырова М. ӨУЕЗОВТИҢ ӨҢІМЕЛЕРІН ОҚЫТУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕР.....	14
Д. Айтенова, Хулия Касапоглу Ченгел, Ф. Турсуманова, М. Исакулова ҚАРАХАН ДӘУІРІ ӘДЕБИЕТІН ОҚЫТУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕР.....	29
Б. Акмагамбетова, Г. Сәрсек ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЗЕРТТЕУШІЛІК ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУДАҒЫ СҰХБАТТЫҢ РӨЛ.....	40
С.С. Анапияева ЦИФРЛЫҚ ДИЗАЙНДЫ ЖОБАЛАУ АРҚЫЛЫ БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ӘДЕБИ МӘТІНДЕРДЕГІ КӨРКЕМДЕГІШ ҚҰРАЛДАРДЫ ТАҢУ БІЛГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ.....	55
Ж.Б. Ахметова, Ж.А. Орынханова, Г.А. Сейдуллаева, Э.И. Турсунбаева ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫ ОҚЫТУШЫЛАРЫНЫҢ ЦИФРЛЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	70
Ө.И. Әбілғаева, К.А. Жумагулова, Л.М. Мамбетова, К.Б. Тлегенова ИНТЕГРАЦИЯ НЕГІЗІНДЕ БОЛАШАҚ БИОЛОГ ПЕДАГОГТЕРІН КӘСІБИ ДАЯРЛАУДЫҢ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ.....	88
Е. Бурибаев, Ж. Хамзина, Л. Сафронова, Т. Килыбаев, Т. Әпендиев ҚАЗАҚСТАННЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІНДЕ ҒЫЛЫМИ ЗЕРТТЕУЛЕРДІҢ ТИІМДІЛІГІН БАҒАЛАУ.....	104
Г.А. Ергалиева, Л.М. Маденова, Ж.Ж. Нәбиева ЖАСӨСПІРІМДЕРДІҢ ҚҰНДЫЛЫҚ БАҒДАРЫНЫҢ ӨЗГЕРУ СЕБЕПТЕРІ.....	122
С.Ж. Жанжигитов, Б. Әбдуәлиұлы СТУДЕНТТЕРДІҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ӘДІСТЕМЕСІ.....	140
Г.А. Кажигалиева, А. Еркебекова, Г.А. Орынханова МЕКТЕПТЕГІ ОРЫС ТІЛІ САБАҚТАРЫНДА МӘТІНМЕН ЖҰМЫС.....	160
Ж.Б. Кдыралиева, Г.С. Балтабаева, Р. Жәлиқызы ЕЖЕЛГІ ДӘУІР ӘДЕБИЕТІНДЕГІ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫ ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ.....	172
А.Б. Кудасбекова, А.П. Мынбаева, О.А. Стычева, Д. Байғұтова ЖОО-ДАҒЫ ӘДЕБИЕТ ПӘНІНДЕ ЛИНГВОСТИЛИСТИКАЛЫҚ ТАЛДАУ.....	180
Ж.Г. Кулекенова, З.Б. Ешимбетова, Б.Н. Агабекова, Ш.А. Акимбекова ЖОҒАРЫ КУРС СТУДЕНТТЕРІНІҢ КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ДАМУДА ШЕТ ТІЛІНДЕ БІЛІМ БЕРУ.....	190

К. Мухтарқызы, Г.М. Абильдинова
ТОЛЫҚТЫРЫЛҒАН ШЫНАЙЫЛЫҚ МОБИЛЬДІ ҚОСЫМШАЛАРЫНЫҢ ОҚУШЫЛАРДЫҢ
ОҚУ МОТИВАЦИЯСЫНА ӘСЕРІ.....201

М.М. Нуризинова, М.К. Скаков, Ш.Ж. Раманкулов
БОЛАШАҚ МАМАНДАРДЫҢ ТРИБОЛОГИЯ ТУРАЛЫ ТҮСІНІКТЕРІНІҢ ҚАЛЫПТАСУЫН
ЗЕРТТЕУ.....212

А.Б. Туркменбаев, Э.А. Абдыкеримова, Б.У. Қуанбаева, М.Е. Рахметов
БІЛІМ БЕРУ ҮДЕРІСІНДЕ АҚПАРАТТЫҚ-КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ
ҚОЛДАНУ ТӘЖІРИБЕСІ.....223

ЭКОНОМИКА

А.Б. Әбілқасым, Ғ.М. Жұрынов, Т.Н. Маширова, А.А. Иманбаев, А.Т. Шитенова
КӘСПОРЫНДА ЗАМАНАУИ САТУ ЛОГИСТИКАСЫН ЕНГІЗУ МЕХАНИЗМІ.....238

М.Е. Абылкасымова, Ш.Ж. Шунеев, С.А. Джуатова
ЭКОНОМИКАНЫ НЕСИЕЛЕНДІРУДІҢ ТЕПЕ – ТЕҢДІК ЖӘНЕ ШАМАДАН ТЫС ӨСУ
ҚАРҚЫНЫН БАҒАЛАУ.....248

Б.А. Альпеннова, Д.Б. Муратова, Л.Т. Сарыкулова, К.А. Абдыкулова, Н.Х. Маулина
ҚАЗАҚСТАН Өңірлерін қаржыландырудың өлеуметтік-экономикалық
ӘСЕРІН БАҒАЛАУ.....278

Ж.А. Бабажанова, Д.А. Бекешева, А.К. Оралбаева, С.Ч. Примбетова, М.С. Толысбаева
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ
ПРОЦЕСТЕРДІ ДАМУДЫҢ МОДЕЛІН ӘЗІРЛЕУ.....290

Ж. Байшукурова, Р. Якудина, С. Серикбаев, К. Камали, А. Нурманов
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖҮЙЕСІНІҢ ҚЫЗМЕТІНІҢ ҚАЗІРГІ
ПАРАМЕТРЛЕРІН ЗЕРТТЕУ.....304

А.Н. Бейсембина, С.К. Кунязова, А.Ж. Бұхарбаева, А.Т. Султанов, Р.К. Айтманбетова
ЭКОНОМИКАНЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ ЖАҒДАЙЫНДА ХАЛЫҚТЫ ЖҰМЫСПЕН
ҚАМТУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ КОНТЕКСТІНДЕГІ ЕҢБЕК НАРЫҒЫ
ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ МӘНІ МЕН РӨЛІ.....316

С.Т. Дошманова, Б.Ж. Болатова, А.А. Курманалина, Б.М. Таскарина, А.М. Сапарғали
ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУДІ ЫНТАЛАНДЫРУДАҒЫ ҒЫЛЫМНЫҢ РӨЛІ МЕН
МАҢЫЗЫ.....325

З.О. Иманбаева, Ғ.С. Мукина, Ж.А. Бабажанова, Ж.К. Аймагамбетова, Ғ.Д. Кенжебаева
ЕУРОПАЛЫҚ ОДАҚ ЕЛДЕРІНІҢ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ КООПЕРАТИВТЕРІ
САЛАСЫНДАҒЫ ТӘЖІРИБЕСІ.....336

Б.А. Мархаева, М.У. Бейсенова, А.К. Мурзалиева
МЕЙРАМХАНАЛАРДА ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУ ҮШІН РЕЛЕВАНТТЫҚ ШЫҒЫНДАРДЫ
ТАЛДАУ.....347

С.Т. Мусина, М.К. Асанова, А.Б. Мыржықбаева, Е.Т. Ақбаев, А.И. Нагорная КӨШІ-ҚОН СЕБЕПТЕРІН ЗЕРТТЕУ: ПАНДЕМИЯ КЕЗІНДЕГІ COVID-19 ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ РЕЙСТЕР АРАСЫНДАҒЫ БАЙЛАНЫСТЫ ТАЛДАУ.....	357
Қ.Т. Нұралина, С.А. Азылканова, Ж.А. Абылқасимова, Л.М. Шаяхметова, Д.М. Ақишева АЙМАҚ ЭКОНОМИКАСЫН ДАМУДЫ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУДІҢ ШЕТЕЛДІК ТӘЖІРИБЕСІ.....	369
Б.К. Нурмағанбетова, Г.Ж. Рысмаханова, М.Ш. Кушенова, А.Ж. Машаева, А.Ж. Оспанбаева ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ САЛАСЫНА ШЕТЕЛ ИНВЕСТИЦИЯЛАРЫН ТARTУ МӘСЕЛЕСІ.....	382
О. Рыскельді, В. Шеломенцева, М. Миркович, А. Нурғалиева АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫН ЦИФРЛАНДЫРУДЫҢ БОЛАШАҒЫ МЕН МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	395
М.Х. Саидов, Н.А. Ашурметова, Б.Б. Қалықов, Г.М. Рахимжанова, Г.Т. Хамдамова ОРГАНИКАЛЫҚ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ.....	410
М.Р. Сихимбаев, Г.Н. Сраилова, З.К. Калиаскарова, Қ.Б. Жұманазаров, А.Ж. Асаинов ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ҰЛТТЫҚ СТАНДАРТТАР БАЗАСЫНДА БАҒАЛАУДЫ ДАМУТУ.....	422
А.Г. Утжанова, А.О. Жағыпарова МҰНАЙ ФЮЧЕРСТЕРІ НАРЫҒЫНЫҢ ДАМУЫН ТАЛДАУ.....	439

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Е.Б. Абдимомынов, Т.Р. Абдыкадырова МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОБУЧЕНИЯ РАССКАЗАМ М. АУЭЗОВА.....	14
Д. Айтенова, Хулия Касапоглу Ченгел, Ф. Турсуманова, М. Исакулова ОСНОВЫ ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ЛИТЕРАТУРЫ ЭПОХИ КАРАХАНА.....	29
Б. Акмагамбетова, Г. Сарсеке РОЛЬ ИНТЕРВЬЮ В РАЗВИТИИ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ НАВЫКОВ ОБУЧАЮЩИХСЯ.....	40
С.С. Анапияева МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ У МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ УМЕНИЙ ОПРЕДЕЛЯТЬ ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ СРЕДСТВА В ЛИТЕРАТУРНЫХ ТЕКСТАХ ПОСРЕДСТВОМ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ЦИФРОВОГО ДИЗАЙНА.....	55
Ж.Б. Ахметова, Ж.А. Орынханова, Г.А. Сейдуллаева, Э.И. Турсунбаева ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЦИФРОВОЙ ГРАМОТНОСТИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ.....	70
Ә.И. Әбілғаева, К.А. Жұмағұлова, Л.М. Мамбетова, К.Б. Тлегенова ТЕНДЕНЦИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ- БИОЛОГОВ НА ОСНОВЕ ИНТЕГРАЦИИ.....	88
Е. Бурибаев, Ж. Хамзина, Л. Сафронова, Т. Кильбаев, Т. Апендиев ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В ПЕДАГОГИЧЕСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ КАЗАХСТАНА.....	104
Г.А. Ергалиева, Л.М. Маденова, Ж.Ж. Набиева ПРИЧИНЫ ИЗМЕНЕНИЯ ЦЕННОСТНЫХ ВЗГЛЯДОВ ПОДРОСТКОВ.....	122
С.Ж. Жанжигитов, Б. Абдуалиулы МЕТОДИКА ФОРМИРОВАНИЯ ПРАВОВОЙ ГРАМОТНОСТИ СТУДЕНТОВ.....	140
Г.А. Кажигалиева, А. Еркебекова, Г.А. Орынханова РАБОТА С ТЕКСТОМ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА В ШКОЛЕ.....	160
Ж.Б. Кдыралиева, Г.С. Балтабаева, Р. Жәліқызы МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ В ДРЕВНЕЙ ЛИТЕРАТУРЕ.....	172
А.Б. Кудасбекова, А.П. Мынбаева, О.А. Стычева, Д. Байғұтова ЛИНГВОСТИЛИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ЛИТЕРАТУРЕ ВУЗЕ.....	180
Ж.Г. Кулекенова, З.Б. Ешимбетова, Б.Н. Агабекова, Ш.А. Акимбекова ИНОЯЗЫЧНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В РАЗВИТИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ СТАРШИХ КУРСОВ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ.....	181

К. Мухтарқызы, Г.М. Абильдинова
ВЛИЯНИЕ УЧЕБНЫХ МОБИЛЬНЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ ДОПОЛНЕННОЙ РЕАЛЬНОСТИ НА
МОТИВАЦИЮ УЧЕНИКОВ ВО ВРЕМЯ УРОКА.....201

М.М. Нуризинова, М.К. Скаков, Ш.Ж. Раманкулов
ИССЛЕДОВАНИЕ СФОРМИРОВАННОСТИ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ БУДУЩИХ
СПЕЦИАЛИСТОВ О ТРИБОЛОГИИ.....212

А.Б. Туркменбаев, Э.А. Абдыкеримова, Б.У. Куанбаева, М. Рахметов
ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В
ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ.....223

ЭКОНОМИКА

А.Б. Әбілқасым, Ғ.М. Жұрынов, Т.Н. Маширова, А.А. Иманбаев, А.Т. Шитенова
МЕХАНИЗМ ВНЕДРЕНИЯ СОВРЕМЕННОЙ ЛОГИСТИКИ СБЫТА НА
ПРЕДПРИЯТИИ.....238

М.Е. Абылкасымова, Ш.Ж. Шунеев, С.А. Джуатова,
ОЦЕНКА РАВНОВЕСНОГО И ЧРЕЗМЕРНОГО ТЕМПОВ РОСТА КРЕДИТОВАНИЯ
ЭКОНОМИКИ.....248

Б.А. Альпенова, Д.Б. Муратова, Л.Т. Сарыкулова, К.А. Абдыкулова, Н.Х. Маулина
ОЦЕНКА СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО ЭФФЕКТА ФИНАНСИРОВАНИЯ
РЕГИОНОВ КАЗАХСТАНА.....278

Ж.А. Бабажанова, Д.А. Бекешева, А.К. Оралбаева, С.Ч. Примбетова, М.С. Толысбаева
РАЗРАБОТКА МОДЕЛИ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В СЕЛЬСКОМ
ХОЗЯЙСТВЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....290

Ж. Байшукурова, Р. Якудина, С. Серикбаев, К. Камали, А. Нурманов
ИССЛЕДОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ПАРАМЕТРОВ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ
ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....304

А.Н. Бейсембина, С.К. Кунызова, А.Ж. Бухарбаева, А.Т. Султанов, Р.К. Айтманбетова
СУЩНОСТЬ И РОЛЬ ЭКОНОМИКИ РЫНКА ТРУДА В КОНТЕКСТЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ.....316

С.Т. Дошманова, Б.Ж. Болатова, А.А. Курманалина, Б.М. Таскарина, А.М. Сапаргали
РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ НАУКИ В СТИМУЛИРОВАНИИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО
РОСТА.....325

**З.О. Иманбаева, Г.С. Мукина, Ж.А. Бабажанова, Ж.К. Аймагамбетова,
Г.Д. Кенжебаева**
ОПЫТ СТРАН ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА В ОБЛАСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ
КООПЕРАТИВОВ.....336

Б.А. Мархаева, М.У. Бейсенова, А.К. Мурзалиева
АНАЛИЗ РЕЛЕВАНТНЫХ ЗАТРАТ ДЛЯ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ В
РЕСТОРАНАХ.....347

С.Т. Мусина, М.К. Асанова, А.Б. Мыржыкбаева, Е.Т. Акбаев, А.И. Нагорная ИЗУЧЕНИЕ ПРИЧИН МИГРАЦИИ: АНАЛИЗ ВЗАИМОСВЯЗИ МЕЖДУ COVID-19 И МЕЖДУНАРОДНЫМИ РЕЙСАМИ В ПЕРИОД ПАНДЕМИИ.....	357
К.Т. Нуралина, С.А. Азылканова, Ж.А. Абылкасимова, Л.М. Шаяхметова, Д.М. Акишева ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ РЕГИОНА.....	369
Б.К. Нурмаганбетова, Г.Ж. Рысмаханова, М.Ш. Кушенова, А.Ж. Машаева, А.Ж. Оспанбаева ПРОБЛЕМА ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В ИННОВАЦИОННУЮ СФЕРУ ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	382
О. Рыскельді, В. Шеломенцева, М. Миркович, А. Нургалиева ПЕРСПЕКТИВЫ И ПРОБЛЕМЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА.....	395
М.Х. Саидов, Н.А. Ашурметова, Б.Б. Калыкова, Г.М. Рахимжанова, Г.Т. Хамдамова ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОРГАНИЧЕСКОГО СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА.....	410
М.Р. Сихимбаев, Г.Н. Сраилова, З.К. Калиаскарова, К.Б. Жуманазаров, А.Ж. Асанов РАЗВИТИЕ ОЦЕНКИ НА БАЗЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	422
А.Г. Утжанова, А.О. Жагыпарова АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ РЫНКА НЕФТЯНЫХ ФЬЮЧЕРСОВ.....	439

CONTENTS

PEDAGOGY

Y.B. Abdimomynov, T.R. Abdykadyrova METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF TEACHING M. AUEZOV'S STORIES.....	14
D. Aitenova, Hulya Kasapoglu Cengel, F. Tursumanova, M. Isakulova ACTUAL PROBLEMS OF TEACHING LITERATURE OF THE KARAKHAN ERA.....	29
B. Akmagambetova, G. Sarseke THE ROLE OF INTERVIEWS IN THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' RESEARCH SKILLS.....	40
S.S. Anapiyayeva METHODOLOGICAL FOUNDATIONS FOR THE FORMATION OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN'S SKILLS TO IDENTIFY ARTISTIC MEANS IN LITERARY TEXTS THROUGH DIGITAL DESIGN.....	55
Zh. Akhmetova, Zh. Orynkhanova, G. Seidullayeva, E. Tursunbayeva PROBLEMS OF FORMATION OF DIGITAL LITERACY OF TEACHERS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION.....	70
A. Abiltayeva, K. Zhumagulova, L. Mambetova, K. Тлегенова TRENDS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE BIOLOGY TEACHERS BASED ON INTEGRATION.....	88
Ye. Buribayev, Zh. Khamzina, L. Safronova, T. Kilybayev, T. Apendiyev EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF SCIENTIFIC RESEARCH AT THE PEDAGOGICAL UNIVERSITY OF KAZAKHSTAN.....	104
G. Yergaliyeva, L. Madenova, Zh. Nabieva REASONS FOR CHANGING THE VALUE VIEWS OF ADOLESCENTS.....	122
S.Zh. Zhanzhigitov, B. Abdualiuly METHODS OF FORMATION OF LEGAL LITERACY OF STUDENTS.....	140
G.A. Kazhigaliyeva, A. Yerkebekova, G. Orynkhanova WORKING WITH TEXT IN RUSSIAN LANGUAGE LESSONS AT SCHOOL.....	160
Zh.B. Kadyralieva, G.S. Baltabayeva, R. ZHalikyzy METHODOLOGY OF TEACHING NATIONAL VALUES IN ANCIENT LITERATURE.....	172
A.B. Kudasbekova, A.P. Mynbayeva, O.A. Stycheva, D.N. Baigutova LINGUISTIC AND STYLISTIC ANALYSIS AT THE LESSONS OF LITERATURE AT THE UNIVERSITY.....	180
Zh.G. Kulekenova, Z.B. Yeshimbetova, B.N. Agabekova, Sh.A. Akimbekova FOREIGN LANGUAGE EDUCATION IN THE DEVELOPMENT OF UNDERGRADUATES' PROFESSIONAL COMPETENCE	190

K. Mukhtarkyzy, G. Abildinova

IMPACT OF AUGMENTED REALITY LEARNING MOBILE APPLICATIONS ON STUDENTS' MOTIVATION DURING LESSONS.....201

M. Nurizinova, M. Skakov, Sh. Ramankulov

THE STUDY OF THE FORMATION OF IDEAS OF FUTURE SPECIALISTS ABOUT TRIBOLOGY.....212

A. Turkmenbaev, E. Abdykerimova, B. Kuanbayeva, M. Rakhmetov

EXPERIENCE IN THE USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS.....223

EKONOMICS**A.B. Abylkasym, G.M. Zhuryynov, T.N. Mashirova, A.A. Imanbayev, A.T. Shitenova**

THE MECHANISM OF IMPLEMENTATION OF MODERN SALES LOGISTICS AT THE ENTERPRISE.....238

M. Abylkassymova, Sh. Shuneyev, S. Juatova

ASSESSMENT OF THE EQUILIBRIUM AND EXCESSIVE GROWTH RATES OF LENDING TO THE ECONOMY.....248

B. Alpenova, D. Muratova, L. Sarykulova, K. Abdykulova, N. Maulina

ASSESSMENT OF THE SOCIO-ECONOMIC EFFECT OF FINANCING THE REGIONS OF KAZAKHSTAN.....278

Z. Babazhanova, D. Bekesheva, A. Oralbayeva, S. Primbetova, M. Tolysbayeva

MODEL FOR THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE PROCESSES IN AGRICULTURE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....290

ZH. Baishukurova, R. Yakudina, S. Serikbayev, K. Kamali, A. Nurmanov

STUDY OF MODERN PARAMETERS OF THE FUNCTIONING OF THE ECONOMIC SYSTEM OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....304

A. Beisembina, S. Kunyazova, A. Bukharbayeva, A. Sultanov, R. Aitmanbetova

THE ESSENCE AND ROLE OF THE LABOR MARKET ECONOMY IN THE CONTEXT OF EMPLOYMENT PROVISION IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC TRANSFORMATION.....316

S.T. Doshmanova, B.Zh. Bolatova, A.A. Kurmanalina, B.M. Taskarina, A.M. Sapargali

THE ROLE AND IMPORTANCE OF SCIENCE IN STIMULATING ECONOMIC GROWTH.....325

Z.O. Imanbayeva, G. Mukina, Z. Babazhanova, Zh.K. Aimagambetova, G.D. Kenzhebayeva

EXPERIENCE OF THE EUROPEAN UNION COUNTRIES IN THE FIELD OF AGRICULTURAL COOPERATIVES.....336

B. Markhayeva, M. Beisenova, A. Murzaliyeva

ANALYSIS OF RELEVANT COSTS FOR DECISION MAKING IN RESTAURANTS.....347

S. Mussina, M. Assanova, A. Myrzhykbayeva, Y. Akbayev, A. Nagornaya

EXPLORING MIGRATION CAUSES: ANALYSIS OF THE RELATIONSHIPS BETWEEN COVID-19 AND INTERNATIONAL FLIGHTS DURING THE PANDEMIC PERIOD.....357

K.T. Nuralina, S.A. Azylkanova, J.A. Abylkasimova, L.M. Shayakhmetova, D.M. Akisheva FOREIGN EXPERIENCE OF STATE REGULATION OF REGIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT.....	369
B. Nurmaganbetova, G. Rysmakhanova, M. Kushenova, A. Mashayeva, A. Ospanbayeva THE PROBLEM OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENT IN THE INNOVATIVE SPHERE OF THE ECONOMY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	382
O. Ryskeldi, V. Shelomentseva, M. Mirkovic, A. Nurgaliyeva PROSPECTS AND CHALLENGES IN DIGITALIZATION OF AGRICULTURE.....	395
M.H. Saidov, N.A. Ashurmetova, B.B. Kalykova, G.M.Rakhimzhanova, G.T. Khamdamova THEORETICAL FOUNDATIONS OF ORGANIC AGRICULTURE.....	410
M.R. Sikhimbayev, G.N. Srailova, Z.K. Kaliaskarova, K.B. Zhumanazarov, A.Zh. Asainov DEVELOPMENT OF ASSESSMENT ON THE BASIS OF NATIONAL STANDARDS IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	422
A. Utzhanova, A. Zhagyparova ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF THE OIL FUTURES MARKET.....	439

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 1, Number 401 (2023), 180-189
<https://doi.org/10.32014/2023.2518-1467.430>
UDC 82:81

© A.B. Kudasbekova¹, A.P. Mynbayeva², O.A. Stycheva²,
D.N. Baigutova², 2023

¹South Kazakhstan State Pedagogical University, Shymkent, Kazakhstan;
²South Kazakhstan University named after M. Auezov, Shymkent, Kazakhstan.
E-mail: kudasbekova.aigul@mail.ru

LINGUISTIC AND STYLISTIC ANALYSIS AT THE LESSONS OF LITERATURE AT THE UNIVERSITY

Kudasbekova Aigul – South Kazakhstan University named after M. Auezov, Master of Pedagogical Sciences, Shymkent, Kazakhstan

E-mail: kudasbekova.aigul@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-9848-5138>;

Mynbayeva Akbilek – South Kazakhstan State Pedagogical University, PhD, Shymkent, Kazakhstan

E-mail: mutlu_8484@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-2204-8545>;

Baigutova Dinara – South Kazakhstan State Pedagogical University, Candidate of Philological Sciences

E-mail: baigutova.dinara@okmpu.kz, <https://orcid.org/0000-0002-9079-6916>;

Stycheva Olga – South Kazakhstan State Pedagogical University, Candidate of Pedagogical Sciences

E-mail: sto0906@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-4438-4929>.

Abstract. The article is devoted, by including in the educational program 6B0170100-Training of teachers of the Kazakh language of literature, 6B02302-Philology of the discipline “Linguistic analysis of a literary text”, the study of one of the linguodidactic approaches to mastering the skills of stylistic study of the text by philologists. The choice of this method of working on a literary work is due to the tasks of professionalizing future teachers, who will have to teach schoolchildren correct and conscious reading, without which they cannot get acquainted with samples of artistic speech. Thoughtful, well-organized reading of works of art contributes to the overall growth of students’ culture, develops and improves their speech skills, the correct construction of statements, stylistic freedom, deepens knowledge of the laws and properties of the native language, understanding of its verbal richness and synonymic possibilities. The object of linguistic analysis here is a literary text, and

the subject is linguistic units of different levels. The analysis of a literary text consists in the characterization of the individual author's use of language means, with the help of which figurative expressiveness of a special kind of art is created - the art of the word. The text, if considered in the system of generalized functional categories, qualifies as the highest communicative unit. This is an integral unit, consisting of communicative-functional elements, organized into a system for the implementation of the communicative intention of the author, taking into account the nature of the speech situation. The text has its own micro and macro semantics, micro and macro structure. The semantics of the text is determined by the communicative task of transmitting information; the structure of the text is determined by the peculiarities of the internal organization of text units and the patterns of the relationship of these units within the framework of an integral message (text). As a result of the assimilation of discipline, in addition to figurative, such types of thinking develop as logical, abstract, and critical. Students master the culture of literary reading, approaches to the interpretation of literary information through the understanding of linguistic laws and norms that significantly affect the formation of judgments, taking into account social, ethical and scientific training. Thanks to the linguistic analysis of a literary text, the main attention is paid to such properties of linguistic units that are used in the individual author's perception. In this format, the study of the language and style of works of art in the classroom of the literary cycle complements and consolidates what was received and assimilated in the study of linguistic disciplines. The author proceeds from the fact that the study of the language and style of literary works is based on specific methodological techniques aimed at mastering the skills of students in structuring scientific texts in their specialty.

Keywords: educational program, literary text, methodological techniques, text research, linguistic and stylistic analysis, language units, composition, formation process.

© А.Б. Кудасбекова^{1*}, А.П. Мынбаева², О.А. Стычева², Д. Байғұтова², 2023

¹Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университеті,
Шымкент, Қазақстан;

²М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті,
Шымкент, Қазақстан.

E-mail: kudasbekova.aigul@mail.ru

ЖОО-ДАҒЫ ӘДЕБИЕТ ПӘНІНДЕ ЛИНГВОСТИЛИСТИКАЛЫҚ ТАЛДАУ

Аннотация. Мақала білім беру бағдарламасына 6B0170100-қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімдерін даярлау, 6B02302-»көркем мәтінді лингвистикалық талдау» пәнінің филологиясын филологтардың мәтінді стилистикалық зерттеу дағдыларын игерудің лингводидактикалық тәсілдерінің бірін зерттеуге енгізуге

арналған. Әдеби шығармада жұмыс істеудің осы әдісін тандау болашақ мұғалімдерді кәсібилендіру міндеттеріне байланысты, олар оқушыларға дұрыс және саналы оқуды үйретуі керек, онсыз олар көркем сөйлеу үлгілерімен таныса алмайды. Көркем шығармаларды ойластырылған, сауатты ұйымдастырылған оқу оқушылар мәдениетінің жалпы өсуіне ықпал етеді, олардың сөйлеу дағдыларын, сөздердің дұрыс құрылуын, стилистикалық еркіндігін дамытады және жетілдіреді, ана тілінің заңдары мен қасиеттерін білуді, оның ауызша байлығы мен синонимдік мүмкіндіктерін түсінуді тереңдетеді. Мұндағы лингвистикалық талдаудың объектісі-көркем мәтін, ал пән – әр түрлі деңгейдегі тілдік бірліктер. Көркем мәтінді талдау тілдік құралдардың жеке авторлық қолданылуын сипаттаудан тұрады, оның көмегімен өнердің ерекше түрі-сөз өнерінің бейнелі экспрессивтілігі жасалады. Мәтін, егер жалпыланған функционалды категориялар жүйесінде қарастырылса, жоғары коммуникативті бірлік ретінде жіктеледі. Бұл сөйлеу жағдайының сипатын ескере отырып, автордың коммуникативті ниетін жүзеге асыру үшін жүйеге ұйымдастырылған коммуникативті-функционалды элементтерден тұратын тұтас бірлік. Мәтіннің өзіндік микро және макро семантикасы, микро және макроқұрылымы бар. Мәтіннің семантикасы ақпаратты берудің коммуникативті міндетімен анықталады; мәтін құрылымы мәтін бірліктерінің ішкі ұйымдастырылуының ерекшеліктерімен және тұтас хабарлама (мәтін) шеңберіндегі осы бірліктердің арақатынасының заңдылықтарымен анықталады. Пәнді игеру нәтижесінде қиялдан басқа логикалық, дерексіз, сыни сияқты ойлау түрлері дамиды. Оқушылар әлеуметтік, этикалық және ғылыми дайындықты ескере отырып, пайымдауды қалыптастыруға айтарлықтай әсер ететін тілдік заңдар мен нормаларды түсіну арқылы көркем оқу мәдениетін, көркем ақпаратты түсіндіру тәсілдерін меңгереді. Көркем мәтінді лингвистикалық талдаудың арқасында жеке авторлық қабылдауда қолданылатын тілдік бірліктердің қасиеттеріне назар аударылады. Бұл форматта әдеби цикл сабақтарында көркем шығармалардың тілі мен стилін зерттеу лингвистикалық пәндерді оқу кезінде алынған және игерілген нәрсені толықтырады және нығайтады. Автор әдеби шығармалардың тілі мен стилін зерттеу студенттердің өз мамандығы бойынша ғылыми мәтіндерді құрылымдау дағдыларын игеруге бағытталған нақты әдістемелік әдістерге негізінде құрылғанын айтады.

Түйін сөздер: білім беру бағдарламасы, көркем мәтін, әдістемелік тәсілдер, мәтінді зерттеу, лингвостилистикалық талдау, тілдік бірліктер, көркем шығарма, қалыптасу процесі.

©А.Б. Кудасбекова^{1*}, А.П. Мынбаева², О.А. Стычева², Д. Байғұтова², 2023

¹Южно-Казахстанский государственный педагогический университет,
Шымкент, Казахстан;

²Казахстан Южно-Казахстанский Университет им. М. Ауэзова,
Шымкент, Казахстан.

E-mail: *kudasbekova.aigul@mail.ru*

ЛИНГВОСТИЛИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ЛИТЕРАТУРЕ ВУЗЕ

Аннотация. Статья посвящена включению в образовательную программу 6В0170100-Подготовка учителей казахского языка и литературы, 6В02302-Филология дисциплины «Лингвистический анализ художественного текста» изучению одного из лингводидактических подходов к овладению навыками стилистического изучения текста филологами. Выбор данного метода работы над литературным произведением обусловлен задачами профессионализации будущих учителей, которым предстоит научить школьников правильному и осознанному чтению, без чего они не могут знакомиться с образцами художественной речи. Вдумчивое, грамотно организованное чтение художественных произведений способствует общему росту культуры учащихся, развивает и совершенствует их речевые навыки, правильное построение высказываний, стилистическую свободу, углубляет знание законов и свойств родного языка, понимание его словесное богатство и синонимические возможности. Объектом лингвистического анализа здесь является художественный текст, а предметом – языковые единицы разного уровня. Анализ художественного текста заключается в характеристике индивидуально-авторского использования языковых средств, с помощью которых создается образная выразительность особого вида искусства – искусства слова. Текст, если его рассматривать в системе обобщенных функциональных категорий, квалифицируется как высшая коммуникативная единица. Это целостная единица, состоящая из коммуникативно-функциональных элементов, организованных в систему для реализации коммуникативного замысла автора с учетом характера речевой ситуации. Текст имеет свою микро- и макросемантику, микро- и макроструктуру. Семантика текста определяется коммуникативной задачей передачи информации; структура текста определяется особенностями внутренней организации единиц текста и закономерностями соотношения этих единиц в рамках целостного сообщения (текста). В результате усвоения дисциплины, кроме образного, развиваются такие виды мышления, как логическое, абстрактное, критическое. Учащиеся овладевают культурой художественного чтения, подходами к интерпретации художественной информации через понимание языковых законов и норм, существенно влияющих на формирование суждений с учетом социальной, этической и

научной подготовки. Благодаря лингвистическому анализу художественного текста основное внимание уделяется таким свойствам языковых единиц, которые используются в индивидуально-авторском восприятии. В таком формате изучение языка и стиля художественных произведений на занятиях литературного цикла дополняет и закрепляет то, что было получено и усвоено при изучении лингвистических дисциплин. Автор исходит из того, что изучение языка и стиля литературных произведений базируется на конкретных методических приемах, направленных на овладение студентами умениями структурировать научные тексты по своей специальности.

Ключевые слова: образовательная программа, художественный текст, методические приемы, исследование текста, лингвостилистический анализ, языковые единицы, художественное произведение, процесс формирования.

INTRODUCTION

The result of the development of modern educational programs of pedagogical specialties is the professional competence of future teachers, and communicative literacy is one of its components. The main way of its formation is purposeful work on the development and improvement of meaningful reading skills. The actualization of this direction in the university training of specialists is due to the tasks of a didactically competent organization of all forms of independent cognitive activity of students. The curriculum of the disciplines of the linguistic cycle is focused on mastering the basics of functional stylistics, and the content of the classes reflects the specifics of the specialty acquired by students.

«This research has been funded by the Science Committee of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan (Grant No. AP73614)

The purpose of this article is to describe the methodological techniques for the stylistic study of a literary text in literature classes at a university. The teacher faces complex tasks related to the development, firstly, of the ability to perceive the phenomena of life reflected in a literary text, and secondly, the ability to understand the main specific means of verbal art. Not a retelling, not answers to questions about the content of the work, but an understanding of its ideological and thematic originality, a vision of the features of the author's style - this is how didactic approaches to working on a literary work can be characterized, the result and result of which is a speech work of scientific, scientific, educational, scientific - popular format. To carry out work on the formation of skills in creating texts of a scientific style based on the analysis of a literary text, various types of analysis are used - literary criticism, textological, linguistic, etc.

The proposed article describes the content of the work aimed at mastering by students of philological specialties knowledge about the linguo-stylistic study of a work of art and the presentation of the results of this study in a scientific text. To develop the skills of aesthetically meaningful reading of works of art, a system of multi-level tasks is organized, suggesting knowledge about the literary and artistic form, about the distinctive characteristics of the artistic style of speech. The concept

of “poetic language” determines approaches to the study of the role of lexical and grammatical units in the creation of imagery. Students master the ability to distinguish and determine the general properties and features of artistic speech, use linguistic terminology and, most importantly, see in the text those linguistic means by which imagery is created. In turn, the understanding and feeling of figurativeness presupposes the characterization of the artistic function of each verbal form. The development of such a range of skills presupposes an appeal to linguo-stylistic analysis, which is considered in the article as a didactic technique that contributes to a deep assimilation of the content of the work and understanding of the features of the author’s narrative.

MATERIALS AND METHODS OF RESEARCH

The language of works of art performs not only the function of communication, but also an aesthetic function. And this means that a literary text – unlike a simple speech whole in oral or written form – is always a unique figurative system, into which both the figurative and expressive means of the literary language, and their traditional rethinking and transformation in artistic speech, individually authorial, are melted down. innovations.

The significance of the linguo-stylistic analysis of the text is seen in the fact that studying a literary work in the unity of its content and form, students consider its ideological, moral significance in close connection with stylistic, linguistic features, determine by what means of language the content is transmitted. In methodological literature, based on Hegel’s statement, it is recommended to go to understanding the content of the work through the study of the language: “There is nothing in a work of art that would not be related to the content” (Oizerman, 2003).

Thus, the work on the language of a work of art, the identification of stylistic originality is focused on understanding the work of art itself and the author’s position. Linguistic and stylistic analysis in a literature class is not just a dictionary work, not commenting on the text: it is such a study of it that allows students to better understand and feel the ideological content of a literary text. It contributes to the deepening of theoretical knowledge, the establishment of creative cooperation, which, of course, implies linguodidactic support.

Linguistic and stylistic analysis of the text is a complex type of linguistic analysis that allows solving a number of methodological problems. Firstly, to develop the language competence of students by activating the existing and replenishing the missing knowledge about the language units of different levels and the stylistic possibilities of the language system as a whole. Secondly, to consolidate and expand knowledge about the stylistic resources of the Kazakh language, speech structures, features of text construction; thirdly, to form practical skills to build a statement in a scientific style. Linguistic and stylistic analysis requires a creative approach to interpreting the received linguistic information, involving a wide range of information about the language and its stylistic resources. The purpose of stylistic analysis is to establish the stylistic affiliation of the text and identify the features of

this style presented in it and ways of their linguistic implementation (Azimova et.al., 2009).

It is very important not to reduce analysis to a simple registration of stylistically colored language units. It is necessary that the student independently discover the connection between linguistic and extralinguistic features of style, determine the functional, communicative role of language units and formulate the results of their observations in the form of a complete statement. Of course, like any kind of linguistic analysis, stylistic analysis should be subordinate, and not become an end in itself. Thus, in accordance with the proposed methodology, the goal of stylistic analysis is, on the one hand, to improve knowledge about the language system and the skills of its complex analysis, and on the other hand, to promote the development of scientific speech.

The described technique assumes that the linguo-stylistic analysis of the text should be an essay demonstrating knowledge of the studied concepts and categories of linguistics in their connection with literary criticism, the ability to assess the role of language units in the text, as well as the ability to present information in a scientific format. In the studies of L.A. Novikov's stylistic analysis is characterized as the study of figurative language means in two aspects:

- general language (used in different styles and genres);
- copyright, revealing the idea of a work of art (Novikov, 2002; Novikov, 2009).

The plan of complex stylistic analysis of the text proposed below is based on a number of sources (Rozhdestvensky et al., 2006; Orazbayeva, 2012).

1. General characteristics of the analyzed text (author, title, general characteristics of the content, genre, preliminary conclusion about the style of the text).

2. Functions and main features of style: scope of use, style functions; extra linguistic features of style and their implementation in the text.

3. The content and structural characteristics of the text: topic, communicative goal of the author, form of speech (oral/written), form of speech activity (monologue/dialogue), functional-semantic type of speech (narration, description, reasoning), communicative-semantic analysis of the text (title, keywords, means of communication between parts of the text, thematic-rhematic structure of the text), features of the composition.

4. Level analysis of language units:

- phonetics ("full" / "incomplete" style of pronunciation, the role of intonation);
- word formation (the presence of affixes with stylistic or emotional coloring);
- vocabulary and phraseology (neutral, functional and stylistically colored lexemes, emotionally colored words and phraseological units);
- morphology (ratio of nominal parts of speech and verbs, characteristics of grammatical features of nouns, verbs, the presence of participles or adverbs, and their function in the text, the ratio of significant and non-significant words, the presence of variant forms, their stylistic function);
- syntax (characterization of sentences for the purpose of utterance and emotional coloring, complete and incomplete, one-part and two-part sentences, the ratio of

simple, complicated and complex constructions, passive constructions, personal / impersonal constructions, nominative constructions, words-sentences, the presence of failures in the construction of syntactic constructions, word order and actual division of the sentence) (Orazbayeva, 2012).

The goal formulated above and the proposed order of linguo-stylistic analysis of the text presuppose a certain sequence of work: drawing up a program for analysis, identifying linguistic facts and interpreting them, preparing a complete statement using the selected material.

RESEARCH RESULTS

The first stage of the linguo-stylistic analysis of the text was the preparation of a program, for which the features of the analyzed style, its functions, common features, linguistic features, as well as the content-compositional features of this speech genre were identified. Drawing up such a program allowed students to repeat the general patterns inherent in the analyzed style as a whole, and also to prepare a questionnaire, answering which, in fact, a complex analysis of the text was carried out.

The students themselves developed detailed programs of complex analysis for the analysis of all levels of the language system of a literary text.

In subsequent work, the prepared program was correlated with a specific text. The students performed a step-by-step analysis of language units carrying stylistic information. Not all the features of a given style can be presented in a specific text, therefore it is important to identify all stylistically significant units as fully as possible, and also to note the stylistically significant absence of certain language units, which is due to the nature of the style. The attention of students was drawn to the fact that during the analysis it is important not only to register stylistically significant units, but to interpret them correctly, since the task of analysis is not to find a stylistically significant unit, but to find out its role in the text (Semanova, 2005; Yessembekov, 2012).

When establishing the stylistic affiliation of the text, the possibility of using features of a different style in it was determined (an extremely common example of which is the appeal to colloquial speech in the language of fiction) (Yessembekov, 2012).

The third stage of the stylistic analysis was to create an utterance in a scientific style. The students were given the task: the results of the stylistic research should be presented in the form of a text designed in accordance with the norms of the scientific style. Preparation for the creation of such a text was carried out as follows.

Determining the structure of an utterance begins with the formulation of its topic and purpose. Since the topic is set by the type of analysis being performed, the communicative goal will depend on how the results are supposed to be used: an oral answer in class, writing an essay, using the material at one of the didactic stages of the lesson (creating game situations). In accordance with the condition, information is selected, the volume of the statement is determined, and language means are selected.

Based on the fact that for this case the functional-semantic type of speech can be defined as a description with elements of reasoning, it is necessary to take into account the content-constructive features of these types of speech. In particular, the description as a stating speech, in which the concept of the nature, composition, properties, and qualities of an object is given by enumerating its essential features, is built with the wide use of various enumerative constructions. Reasoning (or reflection) as a type of speech in which objects or phenomena are examined, their internal features are revealed, some provisions are proved, is a logical operation that involves the presentation of a thesis, its proof and ending with a conclusion. Students in subgroups created a memo, which reflected the general compositional structure of such a statement:

1. Introduction (brief information about the topic, general characteristics of the analysis and its purpose).

2. The main part contains a description of the full or partial analysis. It is important to remember that the transmitted information should not be presented in the form of a simple enumeration of linguistic facts in accordance with the points of the parsing scheme, but in the form of a detailed statement (Galperin, 2008).

3. The conclusion contains conclusions, as well as information about the meaning of the results obtained in the process of stylistic analysis.

The structure of any text includes a topic (what is said, the subject of speech) and a rheme (what exactly is said about the subject, what new information about it is reported). Such a structure is typical both for the entire text as a whole and for a separate paragraph. Based on this, a plan is drawn up, in each paragraph of which a topic is defined, and then the corresponding thematic part is formulated. One thought should be expressed in the text once and completely exhausted.

Students started constructing the text only if they had accumulated a sufficient amount of information and determined the main directions of its organization into a statement. The student was assisted by the order of analysis (as the basis for drawing up a plan) and keywords - the semantic dominants of the text, its terminological core, which, due to repeated repetition, contribute to the unity of the statement. A list of such keywords can be given by the teacher, developed jointly, compiled in subgroups. In accordance with the conditions of the forthcoming communication, a specific form of text implementation was chosen. For the oral presentation, either a detailed outline plan or a short thesis plan was prepared, to which the necessary extracts were attached. Due attention was paid to the ability of students to select bright and convincing examples from the text (Semanova, 2005; Shansky, 1990).

The main trends in the comprehensive study of a literary work boil down to the fact that a linguo-stylistic analysis:

- 1) considered as an integral part of the study of the text;
- 2) covers units of all levels of the language;
- 3) is carried out taking into account the extra linguistic foundations of text production;
- 4) combines with related disciplines (history, cultural studies, literary criticism,

psychology, communication theory, etc.) in order to interpret linguistic features (Kosymova, 1995; Syzdykova, et al., 1989; Babenko, 2004);

5) goes to the level of analysis of the whole text (the whole work).

CONCLUSION

Classes in which the linguistic analysis of the text is carried out help to understand, comprehend great works, make it possible to realize the “strength” of all units of the language: both the means of the phonetic level (sound, word stress, rhythm, intonation, rhyme), and the lexical level (the word in its diversity). meanings), and derivational (the meaning of prefixes, suffixes), and grammatical (parts of speech, phrases and sentences).

The effectiveness of the work is determined by the practical significance of improving the general speech training of future teachers, using the skills of stylistic analysis through the formation of a conceptual speech base and the study of sample texts.

Work on the stylistic analysis of works of fiction is of great educational importance. It forms such an important quality as observation, teaches to bring the received theoretical knowledge into the system, teaches to analyze and synthesize.

The sequence of techniques and the integrity of the system are directly dependent on the main levels of the language and the main sections of stylistics, and are based on the levels of reader’s perception.

The system of methods of linguistic-stylistic analysis developed by us can be used in the practice of school teaching.

REFERENCES

- Azimova E.G., Schukin A.N. A new dictionary of methodological terms and concepts (theory and practice of teaching languages). - M: Icarus. 2009-448 c. ISBN 978-5-7974-0207-7
- Babenko L.G. Philological analysis of the text. Fundamentals of theory, principles and aspects of analysis. – M.: Yekaterinburg, 2004
- Galperin I.R. Text as an object of linguistic research. – M: KomKniga, 2008
- Yessembekov, T.O. Korkem matin poetics: oқu қыралы. - Almaty: Kazakh University, 2012. – 228 p.
- Kosymova G. Linguistic analysis of a work of art. Almaty, – 1995
- Novikov L.A. Artistic text and its analysis. - M.: Russian language, 2002. – 243 p.
- Novikov L.A. Linguistic interpretation of the text. – M., 2009
- Oizerman T.I. Philosophy of Hegel as a doctrine of the primacy of freedom // Questions of Philosophy. – 2003, No. 11
- Orazbayeva E.B. Linguistic analysis of a literary text [Electronic resource]: a collection of lectures / E.B. Orazbaev. – Shymkent, 2012
- Rozhdestvensky Yu.V. General Philology. – M.: Enlightenment, 2006
- Syzdykova R., Shalabaev B. Linguistic analysis of a literary text. A., 1989
- Semanova M.L. Analysis of a work of art. – M.: Education, 2005
- Shansky N.M. Linguistic analysis of a literary text. – M., 1990

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

www: nauka-nanrk.kz

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Заместитель директор отдела издания научных журналов НАН РК *Р. Жәліқызы*

Редакторы: *М.С. Ахметова, Д.С. Аленов*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадыранова*

Подписано в печать 28.02.2023.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

27,5 п.л. Тираж 300. Заказ 1.

Национальная академия наук РК
050010, Алматы, ул. Шевченко, 28, т. 272-13-19